

Tájékoztatás a diákok foglalkoztatásának alapvető adózási szabályairól

Kedves Diákok!

Évről évre egyre több diák dönt úgy, hogy a szünidőt – vagy annak egy részét – munkával tölti, ezért ismét aktuális a diákok foglalkoztatási szabályainak áttekintése. Sok tanuló a nyári időszakon túl rendszeresen is végez munkát, így az alábbiakban a diákok munkavállalásával összefüggő legfontosabb adózási szabályokat mutatjuk be.

Ha úgy döntöttetek, hogy a szünetben dolgozni fogtok, akkor érdemes elolvasnotok e rövid tájékoztatót, hogy tisztában legyetek a fontos adózási kérdésekkel.

1.) Milyen feltételeknek kell megfelelni ahhoz, hogy valaki diákként dolgozhasson?

A Munka törvénykönyve szerint munkavállalóként az létesíthet munkaviszonyt, **aki a 16. életévét betöltötte¹**. A törvény azonban – iskolai szünet időtartama alatt – annak a **15. életévét betöltött tanulónak** is engedélyezi a foglalkoztatását, aki általános iskolában, szakiskolában vagy középiskolában nappali rendszerű képzésben folytatja tanulmányait.

2.) A munkavállaláshoz kapcsolódóan van-e valami teendő a NAV-nál?

A munkavégzés bármely formájához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen **adóazonosító jellel**. Amennyiben a diák még nem rendelkezik adóazonosító jellel, az adókártya igényléséhez a **13T34-es** nyomtatványt kell kitölteni és eljuttatni az adóhatósághoz². A nyomtatvány beszerezhető az ügyfélszolgálatokon vagy letölthető a NAV adózási honlapjáról (www.nav.gov.hu) a "Nyomtatványkitöltő programok" menüpont alatt. Az **igénylés ingyenes**.

3.) Milyen módon foglalkoztathatók a diákok?

A tanuló – mindenki máshoz hasonlóan – alkalmazható:

- **munkaviszonyban;**
- **munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban** (pl. megbízási szerződéssel); vagy

¹A gyámhatóság engedélye alapján a jogszabályban meghatározott kulturális, művészeti, sport-, hirdetési tevékenység keretében a tizenhatodik életévét be nem töltött személy is foglalkoztatható

² Az adóazonosító jel a 10. pont alatt részletezett feltételekkel elektronikus úton is igényelhető.

- **egyszerűsített foglalkoztatás keretében, háztartási alkalmazottként** (pl. babysitter).

Az előbbieken túl több, kizárólag a diákok munkavállalásához kötődő foglalkoztatási forma is létezik: **az iskolaszövetkezetben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tag munkavégzése, tanulószerveződés, a hallgatói szerveződés és az együttműködési megállapodás alapján történő munkavégzés.**

4.) Ha a tanulót munkaviszonyban foglalkoztatják, milyen adó, illetve járulék kötelezettségek terhelik?

a.) A foglalkoztatás legjellemzőbb esete, amikor a tanuló munkaszerződés alapján **munkaviszony keretében végez munkát.** A személyi jövedelemadóról szóló törvény nem különbözteti meg a diákok munkavállalását, ezért **adózási szempontból a diákok munkaviszonyból származó jövedelme ugyanúgy bérjövedelemnek tekintendő,** mint bármely más munkavállaló esetében. A bérjövedelem nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül, amellyel szemben költség nem számolható el. **A munkáltató az általános szabályok szerint köteles levonni és megfizetni a személyi jövedelemadó-előleget.** Az összevont adóalap után fizetendő adó mértéke 16 százalék.

b.) A közép-, illetve felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanulók, hallgatók **egészségügyi szolgáltatásra jogosultak** [Tbj.³ 16. § (1) bekezdés i) pontja].

A munkaviszony keretében foglalkoztatott tanuló – más munkaviszonyban álló személyhez hasonlóan – a Tbj. szabályai szerint **biztosítottá válik** és a már említett természetbeni egészségbiztosítási ellátáson túl a társadalombiztosítás **valamennyi ellátására,** ennek részeként pénzbeli ellátásokra – így például táppénzre, nyugdíjra – **is jogosultságot szerez.**

A tanulónak juttatott járulékalapot képező jövedelem után a tanuló 8,5 százalékos mértékű egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot, továbbá 10 százalék nyugdíjjárulékot fizet. Ezeket a járulékokat nem a tanulónak, hallgatónak kell megállapítania és befizetnie, azt tőle a munkáltatója vonja le és gondosodik annak az adóhatóság felé történő befizetésről, bevallásáról is (a tanulónak ezzel kapcsolatban kötelezettsége nincs).

³ A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény.

5.) Ha a diákot munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztatják, akkor mennyiben térnek el az adó- és járulékfizetés szabályai a munkaviszonynál ismertektől?

A munkavégzés másik tipikus esete a **munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban végzett diákmunka**. Ide tartozik, ha a tanulóval megbízási szerződést kötnek.

a.) A megbízási szerződés alapján kapott díjazás **önálló tevékenységből származó jövedelemként lesz adóköteles**. A munkaviszonyból származó jövedelemmel ellentétben az önálló tevékenységből származó bevétellel szemben széles körű költségelszámolás lehetséges. Ennek kétféle módja van: **a tételes-, illetve a bizonylat nélküli költségelszámolás**.

Tételes költségelszámolás esetén a tanulónak valamennyi, a tevékenységével kapcsolatosan felmerült, az Szja tv⁴. 3. számú mellékletének rendelkezései szerint elismert költségét számlával kell igazolnia. A másik módszer **a 10 százalékos költséghányad alkalmazása**, melynek érvényesítéséhez nincs szükség számlákra. Ilyenkor a bevétel 90 százaléka minősül jövedelemnek. Jellemzően a nyári szünetben folytatott tevékenységek jelentős költségeket nem keletkeztetnek a diákoknál, így leginkább a 10 százalékos költséghányad alkalmazása célszerű az adóalap számítása során.

Az önálló tevékenység ellenértékének (megbízási díjnak) kifizetésekor a diák **nyilatkozhat** a 10 százalékos költséghányad vagy a tételes költségelszámolás alkalmazásáról. Ellenkező esetben a kifizető automatikusan a 10 százalékos költséghányad figyelembe vételével állapítja meg az adóelőleget.

Az önálló tevékenységből származó bevétel esetében is az adó alapját – a munkaviszonyból származó jövedelemhez hasonlóan – a jövedelem után kell megállapítani. Az adó mértéke ebben az esetben is 16 százalék.

A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony (pl. megbízási jogviszony) keretében foglalkoztatott diákok a munkaviszonytól eltérően **nem lesznek automatikusan biztosítottak**. Ilyenkor **a biztosítottá válás törvényben előírt feltétele**, hogy a foglalkoztatott (a diák) havi **díjazása** elérje a tárgyhónap első napján érvényes **minimálbér összegének 30 százalékát**, illetve naptári napokra nézve annak 30-ad részét. Jelenleg a minimálbér összege: 98 000 forint, melynek 30 százaléka 29 400 forint.

Ha a biztosítási jogviszony létrejön, a tanuló 10 százalékos mértékű nyugdíjjárulékot, valamint összesen 7 százalék egészségbiztosítási járulékot fizet⁵. A járulékokat ebben az esetben is a foglalkoztató vonja le és gondosodik annak az adóhatóság felé történő bevallásról is (a tanulónak ezzel kapcsolatban kötelezettsége nincs). A foglalkoztató a tanuló számára a levont járulékokról minden esetben igazolást köteles kiadni.

⁴ A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény.

⁵ A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében biztosított személy 1,5 százalék mértékű munkaerőpiaci járulékot nem fizet.

Abban az esetben, ha a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztatott diák havi **díjazása** nem éri el a tárgyhónap első napján érvényes **minimálbér összegének 30 százalékát, biztosítási jogviszony nem jön létre. A tanulótól ilyen esetben nem von le a megbízó egyéni járulékot.**

6.) A diákmunka egyszerűsített foglalkoztatás keretében is végezhető, de a tanulókat érintően az erről szóló törvény⁶ nem tartalmaz különleges előírásokat.

Egyszerűsített módon létesíthető munkaviszony:

- mezőgazdasági, továbbá turisztikai idénymunkára vagy
- alkalmi munkára.

Alkalmi munkának minősül a munkáltató és a munkavállaló között

- a) összesen legfeljebb öt egymást követő naptári napig, és
- b) egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb tizenöt naptári napig, és
- c) egy naptári éven belül összesen legfeljebb kilencven naptári napig létesített, határozott időre szóló munkaviszony.

A foglalkoztatással kapcsolatos közterhet a munkáltató fizeti, a munkavállaló diákot nyugdíjjárulék, egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék, egészségügyi hozzájárulás és személyi jövedelemadóelőleg-fizetési kötelezettség nem terheli.

Az egyszerűsített foglalkoztatás keretében végzett munka ellenértéke az Szja tv. rendelkezése szerint munkaviszonyból származó, ezen belül bérjövedelemnek minősül. A munkavállalónak az egyszerűsített foglalkoztatásból származó jövedeleméről csak akkor kell az adóévet követő év május 20-ig elkészítenie az '53-as személyi jövedelemadó bevallását, ha az egyszerűsített foglalkoztatásból származó bevétele meghaladja az e foglalkoztatás naptári napjai száma és az adóév első napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napibérként (napibér: 4510 forint) meghatározott összegének szorzatát (e szorzat a továbbiakban: mentesített keretösszeg).

Amennyiben a munkavállalónak a személyi jövedelemadó-bevallási kötelezettségét teljesítenie kell, jövedelemként a mentesített keretösszeget meghaladó részt kell figyelembe venni.

A filmipari statisztaként végzett – Efo. tv. hatálya alá tartozó - alkalmi munkából származó bevételből nem kell jövedelmet megállapítani és bevallást benyújtani.

⁶ Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Efo. tv.).

7.) Iskolaszövetkezet tagjaként végzett munka

Az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagja a Tbj. szabályai szerint nem minősül biztosítottnak, ezért az iskolaszövetkezet tagjaként végzett munkával összefüggésben a tanulónak járulékfizetési kötelezettsége nincs.

Az iskolaszövetkezet tagja részére kifizetett összeg munkaviszonyból származó jövedelem. Az adókötelezettség teljesítésével kapcsolatos tudnivalók a 4. pontban olvashatók.

8.) A kifizetések igazolása

A munkáltatónak, kifizetőnek a kifizetéskor igazolást kell adniuk a kifizetett összegről, a levont személyi jövedelemadó előlegről, az egyéni járulékokról. Adóévi összesített igazolást is kell kapnia a magánszemélynek az előzőkről az adóévet követő év január 31-éig.

9.) Háztartási munka (adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatás)

Háztartási munkának minősül: a kizárólag a természetes személy és háztartásában vele együtt élő személyek, továbbá közeli hozzátartozói mindennapi életéhez szükséges feltételek biztosítását szolgáló következő tevékenységek: lakás takarítása, főzés, mosás, vasalás, gyermekek felügyelete, házi tanítása, otthoni gondozás és ápolás, házvezetés, kertgondozás.

Amennyiben a tanuló, hallgató háztartási alkalmazottként ilyen munkát végez, akkor a Tbj. szabályai szerint nem lesz biztosított, és az e tevékenységéért kapott jövedelme után adó- és járulékfizetés nem terheli. Adózással kapcsolatos kötelezettség csak a munkáltatónál jelentkezik. Ha a háztartási alkalmazott kéri, a munkáltató köteles a kifizetett munkabérről igazolást adni.

10.) Az elektronikus úton intézhető adóügyek

Az Ügyfélkapu⁷ olyan belépési pont, amelyen keresztül a tanuló, diák egyedileg azonosított módon biztonságosan léphet kapcsolatba az elektronikus közigazgatási ügyintézés és szolgáltatást nyújtó közigazgatási szervekkel és közintézményekkel, így az adóhatósággal is. Használatához nem kell más, mint egy számítógép internetkapcsolattal és egy Ügyfélkapu-regisztráció. A regisztráció a nagykorú személy részéről az ország bármely adóhivatalában, vagy okmányirodájában megtehető, ehhez nem kell más, csak érvényes személyazonosításra szolgáló okmány és egy működő e-mail cím. A NAV új videofilmje ezt a nagyon rövid és egyszerű folyamatot mutatja be az alábbi linken: <http://www.youtube.com/watch?v=Sfu4VDPedRw>

⁷ Az Ügyfélkapu használatához az e-tananyag ad segítséget: <http://etananyag.magyarorszag.hu>

Elektronikus szolgáltatások a NAV-nál:

- adó- és járulékbevallás küldése,
- kérelmek benyújtása,
- folyószámlakivonat-lekérés, törzsadatok lekérdezése,
- adatlapok küldése.
- igazolások kérése.

Az Interneten a következő címen érhető el a NAV honlapja, ahol folyamatosan bővülő friss információ szerezhető: <http://www.nav.gov.hu> Az adójogszabályok értelmezéséhez e-mail-ben is lehet kérni tájékoztatást ugyanezen a címen a Kapcsolatfelvétel menüpontban.

Az adóazonosító jellel nem rendelkező diákok az adókártya igénylésüket elektronikus formában is eljuttathatják az adóhatósághoz.

11.) Más lehetőség az adóügyek intézésében:

a) Az egyes adóügyek ügyintézésére lehetőség van telefonon is!

A telefonos ügyféltájékoztató és ügyintéző rendszer ügyféltájékoztatásra, ügyintézésre, valamint adóhatósági ügyintéző közreműködésével az adózó vagy képviselője azonosítására is alkalmas. A rendszer használatához ügyfélazonosító szám szükséges. Az ügyfélazonosító szám a 13UK30. számú nyomtatványon kérhető.

Az ügyintézői rendszerben intézhető ügyek:

- adózói folyószámlával kapcsolatos egyedi tájékoztatás,
- regisztrációval, állandó meghatalmazással kapcsolatos egyedi felvilágosítás,
- egyedi bevallással kapcsolatos tájékoztatás, papíralapú bevallás esetén személyes jelenlétet nem igénylő javítás,
- adózói törzsadatokkal kapcsolatos tájékoztatás, bejelentés, változás bejelentés,
- meggyőződés az adóellenőrzést végző személy megbízásának érvényességéről,
- meggyőződés közösségi adószám érvényességéről,
- jövedelemigazolás kérése is intézhető ezúton.

Ügyintéző rendszer telefonszáma: 06/40/20-21-22

Jogszábaý értelmezéssel kapcsolatban, valamint egyéb más általános esetben telefonos tájékoztatás az alábbi telefonszámon kérhető:

06/40/42-42-42
06/20/33-95-888
06/30/33-95-888
06/70/33-95-888

b) Személyesen, várakozás nélkül

Az ügyfeleknek a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) előzetes időpontfoglalásra van lehetőségük. Így egyes adóügyek sorban állás nélkül intézhetők. Az **ügyintézési időpontok lefoglalására** a NAV honlapjának „Ügyfélszolgálatok” és „Szolgáltatások” menüpontjai alatt a következőkben felsorolt ügyekben van lehetőség.

- adó- / együttes adóigazolás igénylése,
- illetőségigazolás igénylése,
- ügyfélkapu nyitás,
- adókártya igénylés,
- jövedelemigazolás igénylés,
- egészségügyi szolgáltatási járulék ügyintézés

Időpontot foglalni legfeljebb két hétre előre lehet, és legkorábban az időpont lefoglalását követő második napra lehetséges ügyintézési időpontot előjegyezni.

Kedves Olvasó!

Bár nem szorosan kapcsolódik az adózáshoz, azért egy fontos mondat még a végére.

Ha valaki bármilyen munkára szerződik, a legtöbb esetben a feltételeket írásba foglalják. A szerződés alapos átolvasása nélkül azt aláírni nem szabad, hiszen nem csak jogokat, de több kötelezettséget is tartalmaz a szerződés.

Jó pihenést és munkát kíván a nyárra a Nemzeti Adó- és Vámhivatal